

Til: Helse- og omsorgsdepartementet

Dato: 07.12.15

Emne: Rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester – kriterier og ventelister.

Nasjonalforeningen for folkehelsen er en frivillig, humanitær organisasjon med 30 000 medlemmer og om lag 500 helselag og demensforeninger over hele landet. Vi arbeider med to store folkehelseutfordringer: forebygging av, og forskning på hjerte- og karsykdommer og demens. Nasjonalforeningen er også interesseorganisasjon for personer med demens og deres pårørende.

Det finnes omtrent 78 000 personer med demens i Norge i dag. Dersom forekomsten av demens holder seg på dagens nivå vil antallet personer med demens være fordoblet til om lag 135 000 i 2040.

Nasjonalforeningen for folkehelsen støtter regjeringens forslag til endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgsloven om rett til opphold i sykehjem eller heldøgns omsorg. Endringene vil bidra til at brukernes behov og ønsker i større grad enn i dag kan møtes. Gjennom vårt arbeid med Demenslinjen kontaktes vi jevnlig av brukere og pårørende som erfarer at egne vurderinger om behov for heldøgns omsorg overprøves av kommunen eller bestillerkontoret uten at det formelt vedtas avslag, og dermed ikke åpner for klageadgang.

Mange pårørende har svært store belastninger i omsorgen for deres nærmeste som har uttalte omsorgsbehov. Mange opplever at kommunens omsorgsapparat ikke responderer godt nok på deres rop om mer hjelp, og at tjenesten de mottar ikke er tilrettelagt for personer med demens. Dette synliggjør behovet for vurdering etter fastsatte kriterier.

Nasjonalforeningen mener at disse lovendringene vil tydeliggjøre den individuelle retten hver bruker skal ha til heldøgns pleie og omsorg. Samtidig med slik rettighetsfesting vil det være nødvendig med nasjonale kriterier for å motvirke lokale forskjeller. Vi avventer resultatet av den nasjonale forsøksordningen med statlig finansiering av omsorgstjenesten, men peker på at arbeidet med å utvikle nasjonale kriterier kan igangsettes med erfaring fra de kommunene som alt i dag har slike kriterier.

Nasjonalforeningen støtter tydeliggjøringen av kommunenes plikt til å tilby heldøgns tjenester dersom det er nødvendig. Kommunale forskrifter for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig vil, sammen med bruk av ventelister, bidra til mer åpenhet om tildelingen. Nasjonalforeningen vil påpeke at innføring av kommunal plikt til å føre ventelister virker unødvendig fordi det foreslås gitt en individuell rett til sykehjem/heldøgns pleie, og dermed vil behovet for føring av ventelister bortfalle.

Nasjonalforeningen vil understreke at flere kommunale forskrifter og ventelister for fremtiden ikke vil være tilstrekkelig for å dekke det antatte behov for flere plasser med heldøgns pleie og omsorg. En stadig eldre befolkning vil føre til at kommunene i sterkere grad enn i dag må etablere flere plasser, og denne plikten må dermed følges med tilstrekkelige økonomiske midler.

notat

Nasjonalforeningen vil avslutningsvis peke på at en lovfestet rett til heldøgns pleie og omsorg sammen med bruk av kommunale kriterier vil tydeliggjøre rettigheten til pasientene. Det synes vi er bra. Men forslag til lovendringer stiller ingen krav til tjenestetilbudet i sykehjem, og angir ingen bemanningsnorm. Dette er to vesentlige deler av kvaliteten på brukerens tilbud. Nasjonalforeningen etterlyser et slikt kvalitetsarbeid med erfaring fra brukere av vår Demenslinjen.